

عنوان مقاله:

بررسی اهمیت ارتباط عقل و دین از دیدگاه فارابی و اسلام

محل انتشار:

پانزدهمین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسنده:

فاطمه صیدیوسفی - فارغ التحصیل مقطع کارشناسی رشته الهیات، دانشگاه فرهنگیان حضرت خدیجه کبری (س) دزفول

خلاصه مقاله:

در مکتب اسلام عقل جایگاه ویژه ای دارد، به گونه ای که در کنار وحی به عنوان یکی از دلایل و حجت ها شمرده شده است. عقل، حجت درونی انسانها است که آنها را در مسیر کمال رهبری میکند و شریعت (دین)، حجت بیرونی است، برای نجات انسانها از گرداب آلودگی ها و سوق دادن آنها به سوی کمال و سعادت انسانی. بر این اساس ممکن نیست حجت ظاهر و باطن با یکدیگر تعارض داشته باشند. عقل شریف ترین نیرو در وجود انسان است. خداوند متعال در قرآن کریم بیش از سیصد بار انسانها را به استفاده و بهره جستن از این نیروی خدادادی دعوت کرده است. اما حتی در یک آیه نیز بندگان خود را امر به تفهیم و یا راهی را کورکورانه پیچودن، نکرده است. البته با توجه به محدودیت دامنه دانش انسانی، در بسیاری از موارد باید به احکام وحیانی و شرعی رجوع کرد. شاید به همین جهت (کثرت به لحاظ اکثریت افراد انسان)، قرآن کریم در برخی از موارد رجوع به شرع را بر عقل مقدم داشته است: «و می گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم، یا تعقل می کردیم، جزو دوزخیان نبودیم. با نگاه به سخن امام علی (ع) در نهج البلاغه- درباره رسالت پیامبران- چنین استفاده میشود که عقل و شرع نه تنها تعارض با هم ندارند، بلکه همسو و موید یکدیگرند: «...و یثیروا لهم دوائن العقول...»، و (پیامبران آمدند) تا خردهای به گور خفته را رستاخیزی دو باره بخشند. امام علی (ع) در این بیان، در فلسفه بعثت پیامبران میفرماید خداوند پیامبران را به سوی مردم فرستاد تا خردهای به گور خفته آنان را بیدار کنند. بنابراین، احکام پیامبران و شارع بر خلاف عقل نیست، آنچه را که آنان می گویند همان مرتکبات عقل است که در اثر القائات شیاطین، انسانها از آنها غفلت کرده اند. پیامبران آمده اند تا مرتکبات و گنجینه های عقول مردم را به آنان یادآوری کنند. این مطالعه در تلاش است با بررسی اهمیت موضوع عقل و دین، ارتباط این دو را از دیدگاه فارابی و اسلام مورد بررسی قرار دهد.

کلمات کلیدی:

عقل و دین، دیدگاه فارابی، اسلام، حجت درونی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1815811>

